

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KBF.410.001.12.2022

Pan
Adam Glapiński
Prezes Narodowego Banku Polskiego
Narodowy Bank Polski
ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – Bankowa obsługa budżetu państwa w 2021 r. przez Narodowy Bank Polski

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
NIK@NIK.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowy Bank Polski, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Glapiński, Prezes Narodowego Banku Polskiego od 21 czerwca 2016 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka Przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontroler	Jerzy Kukurba, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/113/2021 z 30 grudnia 2021 r. (akta kontroli: tom I str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości bankowej obsługi budżetu państwa przez Narodowy Bank Polski (dalej: NBP) w 2021 r.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie przez NBP obsługi centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa oraz rachunków bieżących i pomocniczych jednostek sektora finansów publicznych, – prawidłowość realizacji przelewów składanych przez ministra właściwego do spraw budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych (dalej: Minister Finansów), – obsługa lokat terminowych [...]² państwowych jednostek budżetowych i urzędów obsługujących organy podatkowe. Podstawą sformułowania oceny wyżej wymienionego obszaru były ustalenia dokonane w wyniku: <ul style="list-style-type: none"> – zbadania, czy NBP wykonywał bankową obsługę budżetu państwa zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁴, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach⁵, oraz z postanowieniami umowy zawartej z Ministrem Finansów na obsługę centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa i umów na obsługę rachunków bankowych innych jednostek sektora finansów publicznych;

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623 ze zm. Dalej ustawa o NIK

² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 2176) oraz art. 104 i 105 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie stanowiącym tajemnicę bankową

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 259.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 188.

- sprawdzenia stanów rachunków budżetu państwa prowadzonych przez NBP w wybranych do kontroli dniach w celu ustalenia, czy na rachunkach budżetu państwa zgromadzone były środki finansowe niezbędne do pokrycia wydatków budżetu państwa;
- zbadania losowo wybranej próby przelewów [...]⁶ w celu ustalenia, czy zostały zrealizowane prawidłowo;
- sprawdzenia, czy przestrzegane były codzienne limity stanu lokat [...]⁷ w NBP;
- zbadania losowo wybranej próby lokat [...]⁸ w celu ustalenia, czy ich obsługa była zgodna z warunkami zawartych umów.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego.*

III. Ocena ogólna⁹ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prowadzenie przez NBP bankowej obsługi budżetu państwa w 2021 r.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

NBP wykonywał bankową obsługę budżetu państwa zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach. Przestrzegane były także postanowienia umowy zawartej [...]¹⁰ na obsługę centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa oraz umów na obsługę rachunków bankowych innych jednostek sektora finansów publicznych. NBP terminowo i rzetelnie realizował złożone [...]¹¹ polecenia przelewów oraz prawidłowo naliczał i przekazywał na rachunki deponentów odsetki od lokat złotych i walutowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Bankowa obsługa budżetu państwa w 2021 r.

Opis stanu
faktycznego

NBP prowadził bankową obsługę budżetu państwa na podstawie przepisów działu III, rozdziału 7 ustawy o finansach publicznych oraz art. 3 ust. 2 pkt 4 i art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim¹². W ramach bankowej obsługi budżetu państwa NBP prowadził centralny rachunek bieżący budżetu państwa oraz rachunki bieżące i pomocnicze jednostek sektora finansów publicznych. NBP obsługiwał również rachunki lokat terminowych [...]¹³ państwowych jednostek budżetowych i urzędów obsługujących organy podatkowe. Szczegółowe zasady

⁶ Vide przypis 2

⁷ Vide przypis 2

⁸ Vide przypis 2

⁹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

¹⁰ Vide przypis 2

¹¹ Vide przypis 2

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 492, dalej: ustawa o NBP.

¹³ Vide przypis 2

prowadzenia przez NBP rachunków bankowych były określone w umowach zawartych z [...] ¹⁴ jednostkami sektora finansów publicznych.

W ramach bankowej obsługi budżetu państwa NBP na koniec 2021 r. obsługiwał 2882 jednostki sektora finansów publicznych, dla których prowadził 27 309 rachunków, w tym 7528 rachunków bieżących w złotych, 6198 rachunków pomocniczych w złotych, 410 rachunków w walutach obcych (111 bieżących i 299 pomocniczych), 13 073 rachunki VAT, 76 rachunków lokat terminowych w złotych i 24 rachunki lokat terminowych w walutach obcych. W 2021 r. NBP objął obsługą 13 nowych podmiotów, a zakończył obsługę 41 podmiotów.

(akta kontroli: tom I str. 2-58)

Osiągnięte w 2021 r. przychody budżetu państwa zapewniały pokrycie rozchodów. Według stanu na 10 marca 2022 r. na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa w NBP były zaewidencjonowane dochody w kwocie 494 442 095,1 tys. zł, wydatki w wysokości 521 216 816,8 tys. zł oraz deficyt budżetowy w wysokości 26 774 721,7 tys. zł ¹⁵. [...] ¹⁶. NIK sprawdziła stany środków finansowych na rachunkach budżetu państwa prowadzonych przez NBP, po jednym dniu w tygodniu dla 52 tygodni 2021 r. W objętych kontrolą dniach na rachunkach budżetu państwa zgromadzone były środki finansowe niezbędne do pokrycia wydatków i rozchodów budżetu państwa. W żadnym z tych dni Minister Finansów nie zaciągał w NBP zobowiązań na pokrycie deficytu budżetu państwa.

(akta kontroli: tom II str. 1-54, 74-75, 86)

NIK sprawdziła stany środków finansowych na rachunkach państwowych jednostek budżetowych i urzędów obsługujących organy podatkowe w NBP w terminach określonych w § 22 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa, tj. w okresie przejściowym po zakończeniu roku budżetowego 2021. Jedna jednostka nie dokonała pełnego rozliczenia zrealizowanych dochodów za 2021 r. w terminie określonym w § 22 ust. 5, z uwzględnieniem zasady określonej w ust. 12, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. Na dzień 17 stycznia 2022 r. na rachunku dochodów tej jednostki pozostawała kwota 4 zł. Pięć jednostek przekazało dochody na kwotę 59,4 tys. zł na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa po terminie wynikającym z § 22 ust.5. Dochody te zostały ujawnione na rachunkach tych jednostek po 17 stycznia 2022 r. (w terminie od dwóch do ośmiu dni po 17 stycznia 2022 r.) i zostały odprowadzone na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w dniu ich ujawnienia (dwie jednostki) lub w następującym po nim dniu operacyjnym (trzy jednostki). Nie było przypadków nieterminowego rozliczenia dochodów i wydatków w terminach określonych w § 22 ust. 6 i 8 przywołanego rozporządzenia, tj. na dzień 20 i 25 stycznia 2022 r.

[...] ¹⁷, po rozliczeniu środków budżetowych za 2021 r. i przekazaniu ich na centralny rachunek bieżący budżetu państwa przez państwowe jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe, NBP dokonał zamknięcia w dniu 26 stycznia 2022 r. rachunków dochodów państwowych jednostek budżetowych oraz rachunków dochodów budżetu państwa gromadzonych przez urzędy obsługujące organy podatkowe, a w dniu 16 lutego 2021 r. rachunków dla obsługi: wydatków państwowych jednostek

---

¹⁴ Vide przypis 2

¹⁵ Dane przedstawiają stan rachunku po operacjach korygujących przeprowadzonych do dnia 10 marca 2022 r.

¹⁶ Vide przypis 2

¹⁷ Vide przypis 2

budżetowych, dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa oraz wpływów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa.

Na dzień 16 lutego 2022 r. w sprawozdaniu prezentującym dyspozycyjny stan środków budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych w pozycjach „Środki na wydatki państwowych jednostek budżetowych”, „Wpływy z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa” oraz „Dotacje podlegające zwrotowi do budżetu państwa” widniały kwoty zerowe. Na dzień 26 stycznia 2022 r. w pozycji „Dochody państwowych jednostek budżetowych” widniała także kwota zerowa. Zgodność w wierszach „Stan dochodów” oraz „W tym na rachunkach Ministerstwa Finansów” potwierdziła, że na rachunkach dochodów 2021 r. prowadzonych dla państwowych jednostek budżetowych oraz urzędów obsługujących organy podatkowe nie pozostały nierozliczone środki.

(akta kontroli: tom I str.60, 68-75; tom II str. 71-73, 84-85)

NIK zbadała prawidłowość i terminowość realizacji przez NBP w 2021 r. zleceń płatniczych [...] ¹⁸ na próbie losowo wybranych 24 dni. W objętych kontrolą dniami NBP realizował przelewy zgodnie z dyspozycjami płatniczymi [...] ¹⁹. W 2021 r. nie wystąpiły przypadki odrzucenia przez NBP przelewów złożonych [...] ²⁰.

(akta kontroli: tom I str. 4-7; tom II str. 55-57)

[...] ²¹. W 2021 r. nie stwierdzono przypadków ich przekroczenia. Weryfikacji przestrzegania limitów dokonuje automatycznie system informatyczny obsługujący rachunki bankowe budżetu państwa (ZSK-C), w którym wbudowane są odpowiednie funkcje kontrolne, tj. funkcja odnotowująca informację o każdej założonej lokacie w walucie krajowej, aktualizująca kwotę limitu wykorzystanego w bieżącym i ewentualnie kolejnych dniach (w zależności od terminu zapadalności lokaty) oraz funkcja sprawdzająca każdą dyspozycję założenia lokaty terminowej w złotych, czy kwota lokaty nie przekracza kwoty limitu pozostającego do wykorzystania. W przypadku przekroczenia limitu system odrzuca dyspozycję i lokata nie jest zakładana.

[...] ²².

(akta kontroli: tom I str. 61-67, 72, 79-426; tom II str. 58-70)

Ponadto w 2021 r. NBP obsługiwał 255 lokat na kwotę 191 015,2 tys. zł o terminach zapadalności od 14 do 360 dni ²³ założonych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe. Odsetki wypłacone wyniosły 19,2 tys. zł, a odsetki naliczone 340,8 tys. zł.

Jednostki sektora finansów publicznychowały 17 lokat na kwotę 76 473,80 euro, 10 lokat na kwotę 1 707 943,78 dolarów amerykańskich oraz jedną lokatę w funtach brytyjskich na kwotę 61,62. Odsetki wypłacone (tylko dla lokat w dolarach amerykańskich) wyniosły 0,64 dolara amerykańskiego, natomiast odsetki naliczone dla lokat w innych walutach obcych wyniosły 2,55 zł.

Dyspozycje założenia lokat terminowych [...] ²⁴ oraz państwowych jednostek budżetowych i urzędów obsługujących organy podatkowe przekazywane były poprzez

---

¹⁸ Vide przypis 2

¹⁹ Vide przypis 2

²⁰ Vide przypis 2

²¹ Vide przypis 2

²² Vide przypis 2

²³ Uchwała Nr 27/2014 Zarządu NBP z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej” oraz wzorów umów rachunku bankowego (ze zm.), w § 72 ust. 2 stanowi, że lokaty w złotych mogą być zakładane na okresy wynoszące 7, 14, 30, 90, 180 i 360 dni, bez możliwości odnawiania na kolejne okresy utrzymywania.

²⁴ Vide przypis 2

elektroniczne kanały dostępu do usług bankowych²⁵ i automatycznie realizowane w systemie ZSK-C na podstawie zdefiniowanych parametrów.

Zapewniona była kontrola nad procesem obliczania odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach jednostek sektora finansów publicznych w NBP. Dane dotyczące okresów utrzymywania lokat i wysokości oprocentowania były wprowadzane do systemu informatycznego ZSK-C przez operatorów sprawujących nadzór merytoryczny nad działaniem tego systemu w Centrali NBP. Kontrolę prawidłowości w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Systemu Centralnego Departamentu Rachunkowości i Finansów. Obowiązek sprawowania powyższej kontroli ujęto w wewnętrznym regulaminie organizacyjnym Departamentu Rachunkowości i Finansów. Kontrolę prawidłowości procesu aktualizacji stóp procentowych w systemie ZSK-C realizował Naczelnik Wydziału Administrowania Systemami Księgowymi Departamentu Rachunkowości i Finansów. Aktualizacja stóp procentowych dla lokat w walutach obcych²⁶ odbywała się automatycznie, poprzez pobieranie do systemu ZSK-C danych publikowanych przez system TKW²⁷.

(akta kontroli: tom I str. 2-7, 68-78)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa,   marca 2022 r.

²⁵ TREZOR MF, NBE.

²⁶ Uchwała Nr 27/2014 Zarządu NBP z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej” oraz wzorów umów rachunku bankowego (ze zm.), w § 74 ust. 1 stanowi, że środki pieniężne, zgromadzone na lokatach w EUR, GBP oraz USD, są oprocentowane w skali rocznej według właściwej dla waluty rachunku lokaty stopy procentowej (bid), kwotowanej na stronach USDD=, EURD=, GBPD= dla jednego miesiąca na godzinę 13.00, lub, w przypadku braku takiego kwotowania - z ostatniego dostępnego kwotowania przed godziną 13.00 z dnia założenia lokaty, pomniejszonej o 1/8 punktu procentowego.

²⁷ Jest to system informatyczny NBP, który wylicza kursy walut obcych oraz pobiera stawki depozytowe ustalane na rynku międzybankowym.

²⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

.....
podpis